

Факти про становище жінок і чоловіків в українському суспільстві

Робота

Поширений у суспільстві патріархальний стереотип про справжнього чоловіка-годувальника призводить до постійно відтворюваної різниці середньої заробітної плати чоловіків і жінок. Протягом тривалого часу заробітна плата жінок у середньому по країні не перевищує 70% заробітної плати чоловіків. Найсуттєвішим прояв цієї нерівності є у тих галузях економіки, де працюють переважно жінки. Наприклад: охорона здоров'я, торгівля, освіта.

Серед державних службовців-керівників першої (найвищої) категорії жінки складають менше 10%.

Жінки складають більше половини студентства вищих навчальних закладів, а також майже половину тих, хто вчиться в аспірантурі. Відповідно до статистичних даних, вищою або середньою фаховою освітою в Україні володіють значно менше чоловіків-працівників ніж жінок-працівниць. Проте частка жінок із вищою освітою, що займають керівні посади всіх рівнів, менша за 20%.

Періодичність підвищення кваліфікації в середньому в усіх галузях економіки сьогодні становить для чоловіків – 13 років, для жінок – 20 років.

Жінки переважають серед безробітних.

На запитання «Чи згодні Ви з тим, що якщо не вистачає робочих місць, чоловіки повинні мати більше прав на одержання роботи, ніж жінки?» загалом 35% дало позитивну відповідь. Найбільш дискримінованими в такій ситуації можуть виявитися жінки, які є єдиними годувальницями своїх дітей (до того ж кількість таких сімей у суспільстві постійно зростає).

Згідно з даними соціологічних опитувань, зазвичай робота жінки розглядається лише як додатковий матеріальний внесок у бюджет сім'ї. На такому розумінні особливо наполягали чоловіки. Вони зазначали, що якби була можливість, вони віддали б перевагу тому, щоб їхні дружини не працювали.

Згідно з соціологічними опитуваннями майже половина жінок-респондентів зазнавали сексуальних домагань на роботі.

Політика

У сучасній Україні жінки практично відсутні серед членів виконавчих та законодавчих органів найвищого рівня. Представництво жінок у законодавчих органах державної влади складає лише декілька відсотків.

Серед членів наймасовіших і найвпливовіших політичних партій нараховується досить багато жінок, проте у списках партій жінки розташовувалися переважно на таких місцях, що практично не залишали їм шансів стати законодавцями, що й відбилося на кількості жінок-депутатів парламенту.

За опитуваннями, політика – практично єдина сфера життя суспільства, в якій, на думку всіх жінок, існує утиск жінок, і являє єдиний блок питань, що викликав і викликає різкі розбіжності у поглядах чоловіків і жінок. Жінки вважають, що їм потрібно активніше брати участь у політичному житті, вирішувати питання на державному рівні, впливати на політику в країні. В даний час кількість жінок у політичних структурах недостатня і має збільшуватися. Чоловіки, на відміну від жінок, вважають, що жінок у політиці більш ніж достатньо. «Жінки неспроможні серйозно займатися подібними питаннями, бо тільки чоловік може думати про всі сім'ї, а жінка – лише про свою».

За даними соціологічних опитувань, фактична відсутність жінок-політичних діячів суспільною думкою сприймається як цілком нормальне явище, оскільки це відповідає дуже поширеній думці, що з чоловіків виходять кращі політики, ніж із жінок. Серед

опитаних в Україні згоду з тим, що чоловіки є кращими політичними лідерами, ніж жінки, висловили 45%. Проте щодо такої оцінки представники обох статей не є однодумцями. Переконалими в оцінюванні себе як кращих політичних лідерів є 60% чоловіків. На тлі інших регіонів світу українське суспільство щодо визначення переваги політичних лідерів за гендерною ознакою наближене до країн Східної Європи та Азії й суттєво віддалене від розвинених західних країн.

Оскільки у суспільній свідомості щодо «призначення жінки» й досі продовжує домінувати образ матері-доглядальниці, виховательки й домогосподарки, то «традиційно» жінки практично не беруть участі у виробленні державної політики, не реалізують свої громадянські права. Хоча зрозуміло, що політика держави, основні принципи та механізми втілення якої формуються (і формуються) переважно представниками однієї статі, не може відповідати потребам усіх громадян та громадянок країни. Відсутність чи незначне представництво жінок в органах, що приймають політичні рішення, є важливою проблемою для України, що потребує введення гендерних виборчих квот.

Рівні права

Проведені в Україні дослідження показали, що лише 55% опитаних вважають, що жінки й чоловіки мають рівні права в нашій державі. До того ж чоловіки переконані в цьому значно частіше (65%), аніж жінки (47%).

В Україні кожен п'ятий опитаний (20%) висловив згоду з твердженням, що освіта більше необхідна для хлопчиків. Причому українські чоловіки значно частіше (25%), ніж жінки (15%), впевнені у важливості освіти насамперед для хлопчиків.

Чоловіки в середньому зайняті різними видами робіт, зокрема у побуті, майже на 25% часу менше, ніж жінки.

За даними соціологічних опитувань поширеним в Україні є переконання, що в ситуації недостачі робочих місць у країні, чоловіки повинні мати переваги у працевлаштуванні; а також думка про те, що фахова кар'єра менш важлива для жінки, чим діти й добробут сім'ї. А якщо жінка буде заробляти більше чоловіка, то це призведе до виникнення конфліктів у сім'ї. Такі погляди домінують серед чоловіків і, як це не дивно, властиві й дуже багатьом жінкам, незалежно від віку.

Одним із найбільш поширених поглядів в українському суспільстві є уявлення про те, що призначенням чоловіка є заробляння грошей і матеріальне забезпечення сім'ї, а жінка, насамперед, має народжувати дітей, виховувати їх, бути берегинею сім'ї та виконувати всю або майже всю домашню роботу. За даними соціологічних опитувань, такі погляди домінують серед чоловіків і також властиві дуже багатьом жінкам, незалежно від віку.

У цілому в суспільстві переважає думка про те, що участь жінок у виробничій сфері життя суспільства повинна бути меншою порівняно з чоловіками.

Сім'я

Згідно з даними соціологічних опитувань в Україні, в усіх групах, як чоловічих, так і жіночих, переважає традиційний погляд на роль чоловіка та жінки в родині. На чоловікові, як вважають практично всі респонденти, лежить відповідальність за захист і матеріальне забезпечення сім'ї. Найголовніші обов'язки жінки, на думку більшості, – це материнські обов'язки – піклування про дітей, їхнє виховання, а також хатні обов'язки – приготування їжі, прибирання, прання тощо.

Згідно з даними соціологічних опитувань вважається, що, якщо чоловік працює, то жінка цілком відповідає за ведення хатнього господарства, незалежно від того, працює вона чи ні.

Згідно з даними соціологічних опитувань переважна більшість респондентів стверджують, що обов'язки в сім'ї мають розподілятися порівну. Цієї думки дотримуються переважно чоловіки та жінки, що працюють. Проте фактично хатні обов'язки виконуються майже завжди тільки жінками.

Опитування показало «подвійний стандарт» у суспільних поглядах – те, що можна чоловікові, не можна дружині. Чоловік може прийти додому пізніше, не завжди тверезий, а жінці не можна затриматися й на хвилину.

Більшість респондентів були згодні з тим, що жінка несе більшу відповідальність за дітей, ніж чоловік.

У сприйнятті оточення завжди винною в ситуації розлучення є жінка, оскільки вважається, що вона не змогла зберегти сім'ю.

Соціологічне опитування показало прагнення молодих жінок покласти відповідальність за розв'язання матеріальних проблем на чоловіка. Як спосіб розв'язання своїх матеріальних проблем ці жінки розглядають вигідний шлюб.

Згідно з даними соціологічних опитувань біля 12% жінок-респонденток у віці до 28 років визнали, що потерпають у своєму сімейному житті від фізичного насильства з боку чоловіка.

За своє життя більше 30% опитаних жінок піддавалися фізичному насильству.

Ролі жінок і чоловіків у засобах масової інформації

У більшості статей і репортажів «тиражується» та всебічно підтримується патріархальний (традиційно-усталений) поділ чоловічих і жіночих ролей у суспільстві.

Вкрай рідкісними є висвітлення у ЗМІ прикладів успішної жіночої кар'єри, особливо у сфері підприємницької діяльності.

У більшості телевізійних рекламних роликів жінка зображується в образі споживачки, спокусниці, об'єкта чоловічих бажань, переважно сексуального характеру; домогосподарки або дівчини-секретарки, що покликані створити всі умови для повноцінної діяльності та відпочинку чоловіка-працівника, підприємця чи бізнесмена.

Досить часто у засобах масової інформації з вуст політичних і державних діячів, а подекуди й жінок-активісток, лунають заклики про необхідність повернення жінки у сім'ю, оскільки головне її призначення – бути берегинею домашнього вогнища, а не працювати й робити кар'єру.

В українських ЗМІ переважає зневажливе ставлення до самої ідеї рівності статей, подаються недостовірні відомості щодо форм і шляхів поширення гендерної дискримінації, фактично висловлюється згода з деякими формами дискримінації та насильства щодо жінок.